

15.YÜZYIL TEZHİP SANATINDA ZENCEREK

Yard. Doç. Dr. Hülya DOĞRU

1963 doğumlu. Beşiktaş Atatürk Kız Lisesi mezunu. DGSA (MSÜ) de lisans ve lisansüstü eğitimini tamamladı (1985). MSÜ'de doktorasını yaptı (1995). Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, Tezhip Anasanat Dalında Yardımcı Doçent ünvanını aldı (2001). Aynı bölümde yöneticilik yaptı (2001-2002). Fakülte yönetiminde bulundu (2003). Bilimsel ve sanatsal çalışmalarını hem kişisel hemde "ekip" olarak sürdürdü. Halen Sakarya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğretim üyesi ve yönetici olarak çalışmalarını devam ettirmekte..

Türkler; Anadolu'ya yerleştikten sonra, kendi kültür, sanat ve birikimlerini, yerli ustalarnkilerle birleştirerek pek çok alanda çeşitli eserler vermeye başladılar. Bunların başlıcaları; kitap sanatları, çini, taş ve ahşap işçiliğidir. Anadolu Selçukluları ve Osmanlılar son derece başarılı örnekler verdikleri bu sanatlarda her zaman mükemmeli aramışlar; zengin, özenli ve zarif çalışmaları günümüzde bile hayranlık uyandıran eserler olarak sanat ve süsleme tarihimize yerlerini almıştır.

Konumuzu içeren 15.yüzyıl, diğer sanatların yanısıra kitap süsleme sanatları açısından da oldukça önemli bir dönemi kapsar.

1. GİRİŞ:

Erken Osmanlı yazmalarında farklı etkileşimlerin birleşmesiyle oluşan bir tezhip üslubunun varlığı gözlenmektedir. 15. Yüzyılın ilk yarısında tezhip ve kitap düzeni açısından Herat ve Şiraz Okullarının etkileri özümlemiş; II. Murat döneminde Edirne Sarayında hazırlanmış bazı eserlerdeki bezeme motiflerinde, Memluk ve Timurlu etkileri görülse de kompozisyonlar Osmanlılara özgü hale gelmiştir.⁽¹⁾

15. yüzyılın ikinci yarısı Kitap Sanatlarının en geliştiği dönemlerdendir. Fatih Sultan Mehmet ve II. Bayezid'in yaşadıkları bu dönemden günümüze kadar ulaşan örnekler sanat tarihimiz açısından önem taşımaktadır. Osmanlı'da nakkaşhane geleneği her dönemde göze çarpar. Başkent Bursa'dan Edirne'ye taşındığında nakkaşhane de taşınmış; Fatih'in İstanbul'u başkent yapmasından sonra yeni saray adı verilen Topkapı Sarayı'nda da faaliyetini sürdürmüştür.⁽²⁾ Fatih'in Saray nakışhanesinde saltanatı süresince pek çok kitabın tezhiplendiği kütüphanelerdeki örneklerin çokluğundan anlaşılır.⁽³⁾

Fatih Devrinden günümüze gelen tezhip örnekleri oldukça kalitelidir. Kitap zahriyeleri ince ve nazik hatlarla meydana getirilmiştir.⁽⁴⁾ Bu dönemde son derece zengin olarak düzenlenmiş olan zahriye sayfaları hem tek, hem de çift tezhiplenmiş olarak görülür.⁽⁵⁾ Tezhipler salbekli oval şemse, oval ve tam sayfa olarak görülürler.

Başlık ve levhalar daha sadedir. Başlangıç tezhipleri genellikle başlık şeklindedir. Metnin üzerinde yer alan süsleme ana pafta ve üst bordürden oluşur. Paftada yer alan kartuş zence-reklidir.

Motifler birbirine benzer ve genellikle iridir. Kenar bordürlerde iri ortabağ motifleri göze çarpar. İri hatayiler kullanılmıştır. Zeminlerde pars beneği motifi görülür.⁽⁶⁾ Açıklık ve sadeliğin görüldüğü tasarımlarda rumiler, doğadan stilize edilmiş bitkisel motifler (hatayı, gonca, penç, gonca gül, nilüfer, ıtır yaprağı vb.) yer alır.⁽⁷⁾ Bütün eserlerde kıvrık dallar Haliç işini andıran Helezoni kıvrımlar şeklindedir.

Süslemelerde zıt ve parlak renkler; ortabağ motiflerinde yeşil, turuncu, siyah, beyaz kullanılmıştır. Ayrıca motifler üzerinde kırmızı, pembe, açık ve koyu yeşil, mavi renkler görülür. Zemindeki hakim renk laciverttir. Siyah renkse Fatih dönemi karakteristiktir. Altın ise bu dönemin kaçınılmaz rengidir.

Fatih'in özel kütüphanesi için pek çok nadide kitap yazılmıştır. Bunlar müzehhipler tarafından birbirlerinden tamamen farklı olarak ince bir dikkatle bugün şaheser saydığımız tezhiplerle ve elışı ciltler ve cilbentler içinde padişaha sunulmuştur.

Dönemin en tanınmış müzehhibi Baba Nakkaştır. Asıl adı Mehmed İbn-i Şeyh Bayezid-üş-şehir bi- Baba Nakkaş 'tır.⁽⁸⁾ Özbek asıllıdır. Fatih'in İstanbul'u almasından sonra kurdurduğu Saray Nakışhanesinin başına getirilmiştir.⁽⁹⁾ Bu nakışhanede 40-50 sanatkar çalışmaktadır. Çatalca'ya yakın Kutlu Bey köyü arpalık olarak Baba Nakkaş'a verilmiş; bu köy Baba Nakkaş köyü olarak anılmaya başlanmıştır. Baba Nakkaş atölyesinde yapılan eserler dönemin diğer sanatçıları tarafından öylesine benimsenmiştir ki; bu dönemde yapılmış cami ve türbe nakışları yazmalarda kullanılan süslemelerin büyütülmüş formları olarak karşımıza çıkmaktadır.⁽¹⁰⁾

Dönemin diğer önemli müzehhip ve hattatlarından biri de Şihabüddin-i Kudsi'dir.

Fatih Devrinde görülen aşırılığa kaçmayan, dengeli süsleme tıglarda da görülür. Geçmeli ve geometrik şekilli örnekler, çoğunlukla mavi renkli ve altınla yapılmıştır. Bazı örneklerde kırmızı ve yeşil renklere de rastlanır.⁽¹¹⁾

15. yüzyıl sonu ve 16. yüzyılın başı olarak düşünülen II. Bayezid Devri, II. Bayezid'in Amasya'da vali olduğu dönemde ortaya çıkan Amasya Ekolü ve Padişah olduğu dönemde İstanbul'da devam ettirdiği İstanbul Ekolünü içine alır.⁽¹²⁾

(1) Mahir, Banu Dr. Tezhip Sanatı Geleneksel Türk El sanatları T.C. Kültür Bakanlığı, İstanbul 1993 s.369-370

(2) Ersoy, Ayla Yrd. Doç. Dr. Türk Tezhip Sanatı Akbank'ın bir kültür hizmeti. İstanbul 1988 s.32

(3) Özen, Mine Esiner Türk Tezhip Sanatı Gözen Kitap ve Yayınevi İstanbul 2003 s. 6

(4) Öz, Tahsin Topkapı Sarayında Fatih Sultan Mehmet'e ait Eserler. T.T.K. Yayınlarından XI. Seri No. 3 T.T.K. Basımevi, Ankara, 1993 s.23

(5) Özen, Mine Esiner age. s.16

(6) Günaydın, Emine XV. XVI. Yy. Türk Tezhibi (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, Basılmamış Lisans Tezi)

(7) Yağmurlu, Haydar Tezhip Sanatı Hakkında Genel Açıklamalar, Türk Etnografya Dergisi sayı: 13. İstanbul 1973. S. 79-131

(8) Ünver, Süheyl Ord. Prof. Fatih ve İstanbul İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi. Yeni Eserleri 1167 (Kitapları)

(9) Ünver, Süheyl Ord. Prof. Türk Süsleme Sanatını Yaşatabilmek için bir Sohbetname. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi. Yeni Eserler 388 (Bağış Defterleri.)

(10) Mesara, Gülbün Türk Tezhip ve Minyatür Sanatı Sandoz Bülteni (Üç ayda bir yayınlanan mesleki, kültürel dergi) Sandoz İlaç Sanayi Ltd. Şti. İstanbul Yıl: 7 Sayı: 25 1987:1 s:16

(11) Özen, Mine Esiner Tezhipte Tiğ, Antika Dergisi Sayı: 10 Mısırlı Yayınları, İstanbul Ocak 1986 s. 46

(12) Didinal, Tülin Bir Süsleme Sanatı Osmanlı Tezhipleri, Kültür ve Sanat, sayı:18 İş Bankasının Bir Kültür Hizmeti, Ankara, Aralık 1990, s. 37

(13) Mahir, Banu Dr. II. Bayezid Dönemi Nakışhanesinin Osmanlı Tezhip Sanatına Katkıları, *Türkiyemiz Dergisi*, Yıl: 20 Sayı: 60 İstanbul Şubat 1990 s. 68

(14) Özen, Mine Esiner Türk Tezhip Sanatı age. s. 8-9

(15) Akar, Azade- Keskiner, Cahide, *Türk Süsleme Sanatlarında Desen ve Motif*, Tercüman Sanat ve Kültür Yayınları :2, İstanbul 1978, s.20.

(16) Özen, Mine Esiner, *Yazma Kitap Sanatları Sözlüğü*, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi, Döner Sermaye İşletmesi, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul 1985, s. 17

(17) Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Eserler Sergisi Broşüründen, 1969.

(18) Ögel, Semra, *Anadolu Selçuklularının Taş Tezminatı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1987, s. 83-84.

(19) Mülâyim, Selçuk Prof. Dr. *Anadolu Türk Mimarisinde Geometrik Süslemeler – Selçuklu Çağı*, Ankara 1982, s. 69.

Sultan II. Bayezid Devrinde, Fatih döneminden ayrılan sonsuz zenginlikte bir tezhip anlayışının yaratıldığı görülür. Özellikle Kur'anlarda kendini gösteren örnekler bakıldığında; zahriye sayfalarında yazının yer almadığı tamamen tezhipli karşılıklı sayfalar tercih edildiği anlaşılır. Bunlar son derece itinalı ve değişik formlardadır. Zahriyelerin bazıları kitap ciltleri şeklinde, salbekli, yuvarlak şemseli ve köşebentlidir. Dönemin en karakteristik örneklerinde zahriye sayfasının levha tezhibinde iyice incelmış hatayı türü çiçekler göze çarpar. Kıvrımlı dallar üzerindeki küçük çiçeklerde çağdaş Türkmen, Şiraz okulunun etkisinin görüldüğü, ayrıca Rumi düzenlemelerde tepelik, ayırma rumi motiflerin zemin üzerinde boşluklar bırakarak yerleştirildiği görülür. Fatih dönemine oranla daha incelen tezhiplerde; farklı altın tonları ve zerenderzer tekniğiyle birlikte, ayrıca lacivert ve her rengin tonları kullanılır. Çin bulutları görülmesine rağmen henüz klasik Osmanlı biçimini kazanmamıştır.⁽¹³⁾ Tığlarda bir önceki dönemdeki uygulamaların dışında daha uzun ve ince, hatta rumili örnekler rastlanır. 15. yüzyılın son yarısından başlayarak tığlarda çiçek motifleri görülür.⁽¹⁴⁾

Hasan b. Mehmed, Melek Ahmed Tebrizi, Hasan b. Abdülcelil, Ressam Turmuş b. Hayreddin, Evrenos, Üveys b. Ahmet, Bayram b. Derviş, İbrahim b. Ahmet, Mehmed b. Bayram, Ali, Fazlullah, Mehmed b. Melek Ahmed, Hasan b. Abdullah gibi çoğu İran'dan gelen müzehhiplerin II. Bayezid Dönemine katkıları çoktur. Ayrıca bu dönemde saraya bağlı sanatçılar örgütlenerek Ehl-i Hiref örgütünü kurmuşlardır.

2. ZENCEREK ve 15. YÜZYIL UYGULAMALARI:

- 'Zincirleme halkaların devamı şeklinde geometrik hatlardan oluşan tezyini şekillere (motiflere) geçme zencerek (zencirek) adı verilir.'⁽¹⁵⁾

- '(Tezhipte) Yazma Kitapların sayfa kenarlarına ve levha yazılarının etrafına, iki çizgi arasında altın yaldızla yapılan zincirleme halkalar şeklindeki süsleme suyuna verilen ad.'⁽¹⁶⁾

Zencereklerin prensiplerinden biri devamlılık ve kesilmeden akış; diğeryse şeritlerin daima birbirlerinin alt ve üstlerinden geçmeleridir. Yıllankavi şeritler sadece birinci prensibe sahip olduklarından zencerek sayılmazlar. Ge-

ometrik zencerekler sonsuz örnekler oluştururlar. Son derece ince hesaplara dayanan örneklerin saf geometri ve geometrik oyunlar olarak ve sınırsız bir şekil dünyasına açılan zengin hayal ürünleri olduklarını kabul etmek gerekir. Yazma eserlerdeki zencerek; yapılandırılan yazı ile desen arasındaki kağıt ekini yok etmek için kullanılır. Yazı ile süsleme arasındaki ara bağıdır.⁽¹⁷⁾ Tamamen Tezhipli sayfalarda ise sayfadaki bölünmeyi sağlar. Aynı zamanda en basitten en giriftine kadar bütün zencerekler sonsuzluğu simgelerler.

Dünyanın en eski motiflerinden olan zencerekler Hitit ve Eski Doğu'da bazı dönemlerde hakim rol oynarlar (Cilt Sanatı, Germen kavimlerinin geometrik üslubu gibi). Bütün İslam Ülkelerindeki süslemelerde de kullanılan zencereklerin en güzel örnekleri Anadolu Selçukluları tarafından yapılmış olan çeşitli sanat eserlerinde görülür. Ancak adı geçen kuzey sanatlarındaki bol düğümlü ve girift örneklerden farklıdır.⁽¹⁸⁾ Her yüzyılda sevilerek uygulanan zencerekler; Beylikler ve Osmanlılar dönemindeki pek çok örnekte kendini gösterir.

15.yüzyılda kullanılan Zencerekler Anadolu Selçukluları döneminde görülen örneklere benzer. Ancak daha ince ve dar, iki veya üç iplikli zencerekler yoğunlukla kullanılmıştır. Bunlarda şeridin değişik şekillerde bölüdüğü örneklere sıkça rastlanır.

Zencerek oluşturmak için gerekli olan ilk adım bir noktadır. Nokta, geometrik her olayın merkezi olduğu gibi bir düzlem içinde çizilebilecek olan en basit şekildir. Çizgi ise noktadan sonra çizilebilecek en kolay şekildir. Düz, eğri veya kırık çizgiler çeşitli açılarla, temel geometrik formları yaratırlar.

Süslemelerde kullanılan bütün kompozisyonlar kullanılan malzeme ve teknik ne olursa olsun sonuçta nokta, çizgi ve yaylardan oluşan bir kavramlar topluluğuna dayanır. Hangi dönemde olursa olsun bütün geometrik kompozisyonların kağıt üzerine tekrar çizilebilmesi için bazı çizgileri belirtecek bir karalama sistemi gereklidir.⁽¹⁹⁾

Zencerek motiflerini hatasız olarak çizmek için önemli olan, zencerek tekniğini kavramaktır. Kareli kağıt veya milimetrik kağıtla noktalar arasındaki mesafenin eşitliği sağlanır. Bu desenin simetrisi açısından önemli ve gereklidir.

Basit bir zencerek motifine başlamak için, kareli kağıdın bordür sınırları çizildikten sonra ortadaki merkezlere eşit aralıklarla içi boş yuvarlaklar yerleştirilir. Aralıkları birleştirmek için ilk yuvarlaklardan başlayarak bordürün alt ve üst duvarına degecek şekilde diyagonal bir hat çizilir. Bu şekilde yürütülen hatlarla zencerek motifi belirmeye başlar. Zencerek esası kavrandığında en basit ikili zencereklerle birlikte üçlü, dörtlü zencerekler de kolayca yapılabilir.⁽²⁰⁾

Tezhiplerde kullanılan bazı zencereklerde noktalar arasında dört köşe boşluklar bırakılan örneklerle olduğu gibi, içleri çeşitli süslemelerle doldurulanlara da rastlanır. Çoğunlukla mavi ve kırmızı renktedirler ve en orta göbeğe birer beyaz veya renkli nokta koyulur.⁽²¹⁾

Konuyla ilgili olarak incelenen örnekler içinde, 15. yüzyıl yazmalarında bulunan tezhipli sayfalarda kullanılan zencerekler anahtarlarına göre üç ana başlıkta toplanır:

1. Sadece noktalarla çizilen zencerekler:

- İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Turhan Valide Sultan 48
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Turhan Valide Sultan 210
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Amcazade Hüseyin Pasha 77
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Şehzade Mehmed 67
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Şehzade Mehmed 101/ 1
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Şehzade Mehmed 101/ 2
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 1692
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 1930
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 3130
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 686 (Ciltte)
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Süleymaniye 1025
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Laleli 1246
 İstanbul, Nuruosmaniye Kütüphanesi 3571
- ### 2. Noktalı ve çizgili olarak çizilen zencerekler:
- İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Fatih 3879
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Fatih 4172
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Şehzade

- Mehmed 101/ 3
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 19/ 6
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 686
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya 3470
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Damat İbrahim Paşa 1066/ 1
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Damat İbrahim Paşa 1066/ 2
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Süleymaniye 1009
 Konya, Koyunoğlu Müzesi E.N. 9956

3. Noktalı ve kareli (içinde sadece nokta olan boş kare ve içinde penç olan kare) olarak çizilen zencerekler:

- İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Turhan Valide Sultan 42
 İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Turhan Valide Sultan 265

3. SONUÇ :

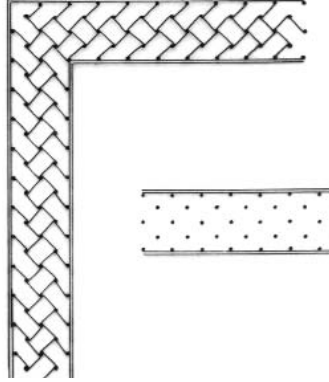
15. yüzyıl Osmanlı yazmalarındaki tezhip zencereklerini konu alan ve inceleyen bu çalışmadaki örneklerde Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan yazmalar çoğunlukta. İstanbul, Nuruosmaniye Kütüphanesi ve Konya, Koyunoğlu Müzesinden birer örnek yer almaktadır. 15. yüzyıl zencereklerinde noktalı ve noktalı çizgili örneklerin daha çok, noktalı, kareli anahtarlı örneklerin daha az uygulandığı tespit edilmiştir. Bu yüzyıldaki yazmalardaki zencereklerde zemin rengi genelde altındır. Zencereklerin hatları ince fırçalarla siyah renkte (is mürekkebi) boyanarak, çoğunlukla iki, üç veya dört iplik kullanılarak oluşturulmuştur.

Dünyanın en eski motiflerinden olan zencerekler her yüzyılda sevilerek uygulanmıştır.

Yazı ve tezhip arasındaki ara bağı oluşturan zencerekler, zincirleme halkalar halinde ve kesintisiz olarak devam ederler. Hasır örgüsü gibi bir alttan, bir üstten birbirlerini kateden; kendi çerçevelerinin dışında kesinlikle yanlara (sağ ve sol) doğru genişleme göstermeyen süsleme elemanlarıdır. Zencerekler, anahtar çözümlerinde son derece girift bir yapıya sahiptir. Aynı anahtar kullanıldığı zaman bile farklı zencerekler elde edilebileceği gibi bir çizgi veya nokta değişimiyle sonsuz örnekler oluşturulabilir.

20) Erke, Ülker -Mesara, Gülbün, Basılmamış Ders Notlarından, İstanbul, 27.2.1987

(21) Ünver, A. Süheyl Prof. Dr. Doğuda Kitap Süslemelerinden bir Kısım Geçmeler Hakkında, Arkitekt Dergisi, No: 11-12, 1946, Cumhuriyet Matbaası (Aynı Basım 135), İstanbul 1947, s.1-8.

1. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 48
Yazarı: İbn Esir el- Cezeri
Eserin adı : Camii'l- usul fi Hadisi'r-Resul
Tarihi : H. 870-M. 1465-6 Edirne, Fatih Dönemi
Ölçüsü : 270 x 470 mm.
Zencereğin yeri : Zahriye Sayfası

2. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 210
Yazarı: Şemseddin el-Kadimi
Eserin adı: Kitabü'l- Meşari ve'l- Mutarahat
Tarihi: H. 871-M. 1466-7 Edirne- Fatih Dönemi
Ölçüsü: 285 x 170 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası, başlık tezhibi

3. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Amcazade Hüseyin Pasha 77
Yazarı: Ömer b. Abdurrahman el- Kazvini
Hattatı: Ahmet b. Ahi el. Merzifoni
Eserin adı: Keşfü'l- Keşşaf
Tarihi: H. 871-M. 1466-7 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 340 x 220 mm.
Zencereğin yeri: Madalyon şeklinde Zahriye Sayfası

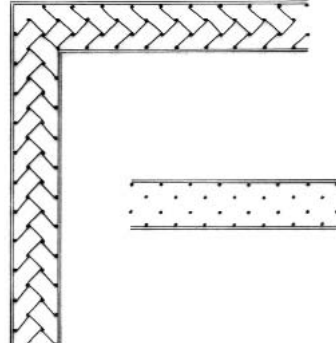
4. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Şehzade Mehmed 67
Yazarı: nasır et-Tusi
Eserin adı: Şerhü'l- İşarat
Tarihi: H. 872-M. 1468 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 252 x 158 mm.
Zencereğin yeri: Başlık tezhibi

5. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Laleli 1246
Yazarı: Burhaneddin Ali b. Ebi Bekr
Eserin adı: el-Hidaye fi Şerhi'l- Bidaye
Tarihi: Fatih Saray Nakkaşhanesinde tezhiplenmiş.
Ölçüsü: 350 x 255 mm.
Zencereğin yeri: Başlık Tezhibi

6.İstanbul, Nuruosmaniye Kütüphanesi
3571

Yazarı: İbni Sina
Eserin adı: Kanun fi't- Tıb
Tarihi: Fatih Dönemi
Ölçüsü: 370 x 220 mm.
Zencereğin yeri: Bölüm Başlık Tezhibi

7. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Şehzade Mehmed 101/ 2
Yazarı: Ebu Hanife Nu'man b. Sabit el Kufi
Eserin adı: Maksud
Tarihi: H. 872-M. 1467-8 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 249 x 150 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası, Serlevha sayfası

1. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 48
Yazarı: İbn Esir el- Cezeri
Eserin adı: Camii'l- usul fi Hadisi'r-Resul
Tarihi: H. 870-M. 1465-6 Edirne, Fatih Dönemi
Ölçüsü: 270 x 470 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası, Başlık Tezhibi

2. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 210
Yazarı: Şemseddin el-Kadimi
Eserin adı: Kitabü'l- Meşari ve'l- Mutarahat
Tarihi: H. 871-M. 1466-7 Edirne- Fatih Dönemi
Ölçüsü: 285 x 170 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası

3. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Şehzade Mehmed 67
Yazarı: nasır et-Tusi
Eserin adı: Şerhü'l- İşarat
Tarihi: H. 872-M. 1468 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 252 x 158 mm.
Zencereğin yeri: Başlık tezhibi

4.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 1930
Yazarı: Sadreddin el-Konevi
Eserin adı: Miftahü'l-gayb
Tarihi: Fatih Dönemi.

Ölçüsü: 180 x 127 mm.
Zencereğin yeri: Çift tam sayfa Zahriye sayfası

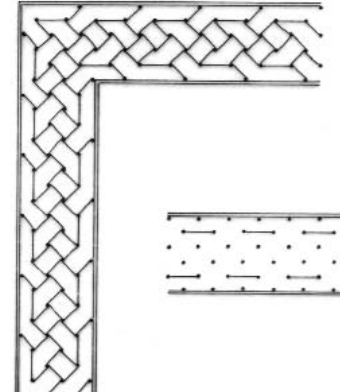
5. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 3130
Yazarı: Ferideddin Attar
Eserin adı: Tezkiretü'l-Evliya
Tarihi: Fatih Dönemi
Ölçüsü: 262 x 175 mm.
Zencereğin yeri: Başlık Tezhibi

6. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 1692
Yazarı: Kadı Nasiruddin Beyzavi
Eserin adı: Tabsıratü'l-Mübtedi
Tarihi: Fatih Dönemi
Ölçüsü: 150 x 90 mm.
Zencereğin yeri: Çift sayfa Zahriye Sayfası

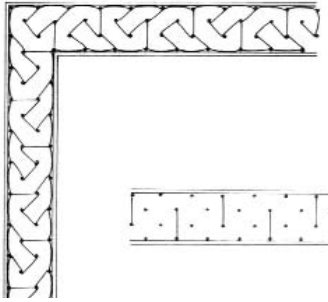
7. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Süleymaniye 1025
Yazarı:
Eserin adı: en-Nihayefi Garaibi'l-Hadis
Tarihi: Fatih Dönemi
Ölçüsü: 355 x 255 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası, Başlık

8. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Şehzade Mehmed 101/ 1
Yazarı: Ebu Hanife Nu'man b. Sabit el Kufi
Eserin adı: Maksud
Tarihi: H. 872-M. 1467-8 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 249 x 150 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası, Serlevha sayfası

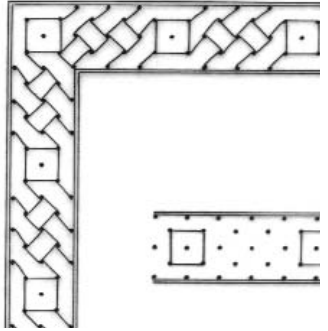
Konya, Koyunoğlu Müzesi E.N 9956

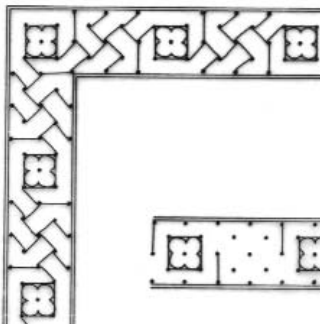
Eserin adı: Kuran-ı Kerim
Tarihi: H. 800 - 850 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 330 x 215 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası

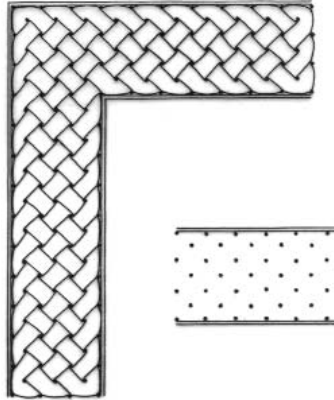
İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Fatih 3879
Yazarı:
Eserin adı: Divan-ı Nasır Buhari
Tarihi: H. 864-M. 1460 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 203 x 131 mm.
Zencereğin yeri: Başlık Tezhibi

İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 42
Yazarı: es-Sivasi-Şihabüddin Ahmed b. Mahmud el-Hanefi
Eserin adı: Uyunü't-Tefasir (Tefsir Kitabı)
Tarihi: H. 865 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 193 x 292 mm.

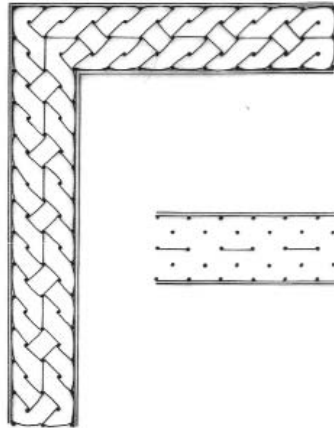

Zencereğin yeri: Serlevha sayfas
İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Turhan Valide Sultan 265
Yazarı: İbni Sina/Hüseyin b. Abdullah el-Buhari
Eserin adı: el-Kanun fi't Tıb
Tarihi: 15.yy. Fatih Dönemi

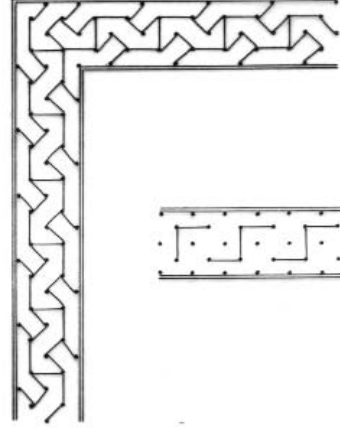
Ölçüsü: 223 x 338 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası

İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 686
Yazarı: el-Gürani-Şihabüddin Ahmed b. İsmail b. Osman-Şehülislam
Eserin adı: el-Kevserü'l-Cari ila Riyadi Enadis'l Buhari
Tarihi: H. 893-M. 1488-9 II. Bayezid Döne-

mi
Ölçüsü: 226 x 370 mm.
Zencereğin yeri: Ciltte

İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 686
Yazarı: el-Gürani-Şihabüddin Ahmed b. İsmail b. Osman-Şehülislam
Eserin adı: el-Kevserü'l-Cari ila Riyadi Enadis'l Buhari
Tarihi: H. 893-M. 1488-9 II. Bayezid Döne-
mi
Ölçüsü: 226 x 370 mm.

Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası

1.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 686
Yazarı: el-Gürani-Şihabüddin Ahmed b. İsmail b. Osman-Şehülislam
Eserin adı: el-Kevserü'l-Cari ila Riyadi Enadis'l Buhari
Tarihi: H. 893-M. 1488-9 II. Bayezid Döne-
mi
Ölçüsü: 226 x 370 mm.
Zencereğin yeri: Başlık Tezhibi

2.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 3470
Yazarı: el-Belhi-Ahmed b. Sehl
Eserin adı: Mesalihü'l-Ebdan ve'l-Enfüs
Tarihi: 15.yy. sonu-16.yy. başı
Ölçüsü: 380 x 152 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Sayfası

3.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Ayasofya 19/6
Hattat: Şeyh Hamdullah
Eserin adı: Suretü'l-Enam
Tarihi: Fatih Dönemi
Ölçüsü: 246 x 175 mm.
Zencereğin yeri: hizb gülü

4.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Damat İbrahim Paşa 1066/1
Yazarı: Esterabadi
Eserin adı: Şerhü'l-Kafiye
Tarihi: H. 875-M. 1470-71 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 327 x 212 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Madalyonu,
Başlık Tezhibi

5.İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi
Damat İbrahim Paşa 1066/2
Yazarı: Esterabadi
Eserin adı: Şerhü'l-Kafiye
Tarihi: H. 876-M. 1471-72 Fatih Dönemi
Ölçüsü: 327 x 212 mm.
Zencereğin yeri: Zahriye Madalyonu,
Başlık Tezhibi